

902 (05)

17/191

МОРАВСКИ АРХЕОЛОШКИ ГЛАСНИК

1936

ЈАНУАР

БРОЈ 1

Бласник и одговорни уредник
АДАМ ОРШИЋ СЛАВЕТИЋ

Уредништво :

НИШ, ЈЕРОНИМОВА 22

Штампарија „Графика“ Миће Стефановића, Лешјанинова број 19 — Ниш
Телефон број 247

НАРОДНА РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ГРАДСКИ НАРОДНИ МУЗЕЈ

ПОНИЖЕНО

СТРУЧНА БИБЛИОТЕКА
1/191

БИБЛИОТЕКА
ПОНИЖЕНО
ОДНОГ МУЗЕЈА - НИШ

УВОДНА РЕЧ

СТРУЧНА БИБЛИОТЕКА
Бр. шиф. 378/2

СТРУЧНА БИБЛИОТЕКА
НАРОДНИ МУЗЕЈ „НИШ”

Археологија је задњих година, како у целом свету, тако и код нас силно напредовала. Културни развитак човечанства ствара све већи интерес за познавање историјске прошлости, коју смо до сада знали углавном из забележака савремених писаца.

Разумљиво је да су ти писци у већини случајева гледали на догађаје и културне појаве свог времена кроз субјективно, да не кажемо пристрасно, а тако их и описивали. Каткада опажамо чак намерно изопачење догађаја, мотива или личности, друштвених слојева или целих народа. Историјска слика, коју добијамо проучавањем само тих субјективно обојених извора, неће и не може бити потпуно истинита. А историјска наука тежи за истином. За многе, дуже или краће периоде историје недостају нам чак и такви савремени хроничари.

Археологија, као помоћна историјска наука, бави се проналажењем, сакупљањем и проучавањем свих оних предмета, преостатака из старине, који су срећним случајем, често сакривени испод површине земље, дошли до нас. Историјско археолошка слика прошлости, добивена радом археолога, састављена је, слично мозаику, од огромног броја појединачних опажања. Јасно је, да ће синтеза тако великог броја опажања бити ближа стварној истини од субјективног схватања, које је неки савремени хроничар, већ према свом индивидуалном ставу, могао изразити о некој личности, народу, појави или догађају. Археолошка опажања често попуњују празнине нашег историјског знања. Она нас упознавају нарочито са културним стањем и еволуцијом народа, а често нам отварају нове видике на рад и личност особа, о којима смо стекли суд на основу писаних споменика.

Упоредили смо слику прошлости, добивену помоћу археологије, са великим мозаиком. Слична овоме и она постаје само саставом великог броја самосталних делова — опажања и налаза. Да би археологија код нас брзо и успешно могла напредовати, стручњацима је потребна сарадња широких слојева аматера. Непобитна је чињеница, да се у нашој

земљи, која је необично богата старинама, сваке године чине на стотине налаза, који у недостатку подесне организације никад не долазе до сазнања научника и који су ради тога изгубљени за науку. Нема скоро човека, који у току свог живота не опази или пронађе коју старину, а која стручњаку није позната. Саопштењем свог опажања могао би евентуално стећи за науку велике заслуге. Не мора такав предмет бити од материјалне вредности: сваки бакарни новчић, нађен на којој њиви код орања; одломак камена са натписом; гомила цигала или камена, која показује, да је на том месту једанпут стајала зграда; хумка или могила на пољу; разбијени ћупови и кремене, који су дошли на површину земље приликом дубљег орања или риљања винограда и напоскон сами називи земљишта као: Градиште, Црквиште, Старо Гробље или слично, све су то драгоцени документи прошлости које треба саопштити стручњаку.

Велики је у нас већ број аматера, који се у свом слободном времену баве сакупљањем старина и проучавањем налазишта и велике су заслуге за науку, које су многи од њих већ стекли. Резултати тог рада обично су приступачни само уском кругу њихових личних пријатеља, јер је могућност публикације врло малена. На другој страни је интерес за све вести о налазима, археолошким ископавањима и опажањима врло велик, а аматеру често треба и поуке, које не може добити, јер нема везе са стручним круговима.

Успоставити ту везу између стручњака и аматера биће главни задатак овога листа. Да би то могао са успехом постићи и да би могао служити и науци и аматеру, „Моравски Археолошки Гласник“ доносиће: мање научне публикације; извештаје о налазима и опажањима; попис најновијих налаза; извештаје о раду наших музеја и музејских друштава; стручне упуте за аматера.

Штампање извештаја наших аматера о свом раду на терену несумњиво ће и стручњаку донети по који драгоцен податак, а публикације и упутства наших стручњака даће раду наших аматера озбиљан смер и такову форму, да ће се резултати моћи научно користити.

Ако „Моравски Археолошки Гласник“ успе, да пружи научнику нове податке, а аматеру поуке и потстрека за правилан рад, а то може само ако му се прикључе и једни и други, он ће извршити свој културни задатак, а то је унапређење археолошке науке и општег културног развитка.

Како се траже археолошка налазишта

Адам Оршић Славетић

Један од најинтересантнијих и најзахвалнијих послова којима се археолог бави, је трагање за досада још непознатим археолошким налазиштима.

Балканско је полуостево, већ од најранијих времена појаве човечанства, по свом положају између двају најважнијих културних центара старе Европе, — Дунавског базена и обала Јекејског и Јадранског мора — било доста густо насељено. Плодно земљиште, трговачки путеви, а доцније и проналазак рудних лежишта, привукло је људе, да се ту настане, али исто тако и освајачке народе, који су на рушевинама старих култура дизали нове. Та честа померања и ови, кад успешни, кад неуспешни освајачки походи, које можемо пратити на основу писаних и археолошких споменика од неолитског па све до најновијег доба, оставили су код нас изнад и испод земље необично много трагова. Ретко која земља обилује толиким археолошким налазиштима као наша. Нема општине, у којој се систематским трагањем не би нашли остаци каквог старог насеља, града или гробља. Често се налазе оставе старог новца, натписи, оружје и оруђе, ћупови и слично.

Налазачи, махом сељаци, неупућени у археолошку вредност таквих налаза, само у ретким случајевима о томе извештавају надлежне, тако да је огромна већина тих налаза за науку изгубљена, а многа важна налазишта стручњацима остану непозната. Малобројни наши стручни археолози, крај највеће преданости нису у стању да посвете довољно времена теренском истраживању, већ се морају ограничити на то, да посете и проуче налазишта, која су им пријављена.

У погледу спасавања случајних налаза и пријављивања налазишта од нарочите је важности за стручњака сарадња наших аматера — археолога и уопште љубитеља старина. Многи од њих пронашли су већ и пријавили ствари и налазишта од највећег историјског значаја, стекли су тим велике

заслуге за науку и угледно име у научним круговима. У нарочито згодном положају за теренска испитивања су наши учитељи и свештеници по селима и људи који по своме занимању много долазе у додир са сељацима.

Лаик се често чуди, како је стручњаку могуће, да на терену брзо нађе остатке насеља и донесе закључке о њиховој старини и да одлучи, где треба вршити ископавања. Археолошка наука, базирајући на дугом искуству, израдила је читаву систематику, која омогућује брзо и темељито испитивање једног краја.

Прва основа код трагања за старим насеобинама је познавање животних прилика дотичног доба. Крај неких основних потреба човечанства, која су за сва времена биле исте, друге су се мењале према културном развоју и општим приликама под којима је дотични народ живео. Основне потребе за свако насељавање увек су биле: питка вода, повољни услови са набавку хране за људе и стоку и заштита од временских непогода. За немирна и несигурна времена долази к томе још заклонитост и могућност одбране од непријатељског напада. Околина извора, обале река, изолирани брежуљци; јужни, сунцу изложени обронци брегова јесу локалитети, којима ће археолог посветити нарочиту пажњу. У периодама мира и код јаког развића пољопривреде, као на пример у неолитско доба, равне пољане и речне долине биле су особито густо насељене. Времена развитка рудне индустрије, као што је халштатско доба и средњи век, оставила су нам много трагова у брдовитим крајевима у околини рудних лежишта. Из времена дуготрајних ратова и померања народа, као пред долазак Римљана и из почетка средњег века, па из времена турске најезде, наћи ћемо много утврђења, насеља и збегова по стрмим и тешко приступачним бреговима.

Позната је чињеница да места, на којима је једанпут било и насеље, обично носе какав карактеристични назив, и ако се често у народу већ давно изгубило свако памћење о томе насељу. Такви називи могу истраживачу служити као одличан путоказ, а има их много као на пример:

Градиште, Градина, Град, Градашница, Градац, Гредац; Зидина;

Кула, Кулина, Кулајна, Кулиште, Кале, Кална, Калиновица; Ћеле, Ћелија, Хисар, Сарлак, Куфилук;

Ћетаће, Табје, Јошје, Турије, Сатулуј, Морлинц;

Костол, Костолац;

Палатиште;

Селиште, Селина, Старо Село, Кућиште, Бурдеља;

Трговиште, Пазариште, Панађуриште, Стара Паланка,

Катуниште, Катун;

Чардак, Вубањ, Бачијиште;

Црквиште, Црквина, Манастириште, Поповац, Калуђерац, Крст.

Гроб, Гробље Гробљиште,; (старо —, латинско —, грчко — јелинско —, циновско —, жидовско —, русалијско —, мађарско —, цинцарско —, бугарско —, и т. д.)

Тумба, Метерис, Шанац, Шанчина;

Могила, Гомила, Брежуљак, Хум, Хумка, Хомови, Гла-мија, Громада;

Рујина, Рујиште, Рујник, Рујан, Ровине, Урвине;

Грнчар, Грнчаревница, Ћерамиђиниште;

Кременац, Каменар;

Стари бунар, Стари кладенац, Извор;

Друм, Стари друм, Старопутина, Царски друм;

Калдрма;

Тополница, Топионица; (или слично).

Истраживачу су за теренски рад потребни: бележник, јер је научни принцип да се сва опажања на лицу места одмах забележе, метар, јаки кухињски нож, хартија за копирање натписа, компас и неколико кесица од хартије или врећица од американа за прикупљање остатака. По могућности и генералштабни план и фотографски апарат.

Распитавши се претходно о налазиштима која су сељацима позната и о карактеристичним именима потеза, истраживач ће посетити сва та места и помно их претражити. Гдегод је човек једанпут живео, оставио је видан траг, који каткада није много упадљив, особито ако се ради о преисторијским насеобинама, али који се са мало труда увек може пронаћи.

На таквим местима налазе се на површини земље поједини црепићи од разбијеног посуђа, цигле, малтер и слично. Каткада се опажају неравности земљишта које указују на темеље и зидине испод површине земље. Црепићи од земљаних посуда од нарођите су важности. Помоћу њих се најлакше установљава старост налазишта. Свако доба имало је наине своју нарочиту технику израде и украшавања земљаних посуда, па се по материјалу и шарама могу донети најсигурнији закључци о времену из којег дотична хрбина потиче.

Особито после орања и риљања наћи ће се на таквим местима увек хрбина од посуђа, људских и животињских кости, цигла, камена са траговима тесања и других културних остатака. Треба посветити пажњу нарочито местима где река рону обалу, јамама где се вади земља за цигле, ново прекопаним путевима, јер се тамо често појављују у дубини културни слојеви. То су наслаге, које су настале услед ставовања човека, а које се ради примесе пепела, ђубрета и црепића обично у боји разликују од околног земљишта. Са таквих места треба спремити у једну од понесених кесица

све културне остатке, нађене помним претраживањем. И на око незнатни предмети као мали преисторијски црепић, зарђала парица, бакарна игла, зашиљена кост могу бити од важности. Боље је понети неколико сувишних ствари него пропустити нешто што може бити од археолошке вредности.

На кесици треба написати: датум, назив налазишта и општине и име налазача. Ради боље сигурности и лакше идентификације ставља се у кесу још једна цедуљица са истим подацима.

Учињена опажања треба на лицу места одмах завести у бележник стедећим редом:

1. Датум.
2. Срез и атар општине.
3. Назив места и потеза, име, презиме и стан сопственика.
4. Удељеност налазишта и на којој страни света од школе, цркве, општинске зграде, моста, врха брда или којег другог упадљивог и трајног објекта.

5. Опис и врста налазишта (на пример: тешељи цркве на стрмом брежуљку; виде се остаци зидина, цигле, малтер, тесано камење; или: могила висока 1.5 м. пречника 8 м. нема никаквих црепића; или: преисторијско насеље. На површини много хрбина, кремења и кости).

6. Шта је урађено (на пр.: премерено и начињен нацрт рушевине, ширина и дужина зграде и појединих одељења, висина и дебљина зидова, материјал из којег је зидано, да ли је зидано са или без креча, да ли је креч тврд или слаб, тачне мере цигла и да ли има на њима знакова. Или: претражена површина од 500 м² и покупљени сви црепићи. Или: из обале извађени црепићи и кости из дубине од 1.25 м. на дужини од 13.50 м.)

7. Примедбе о условима рада: Да ли сопственик дозвољава копање без или са отштетом; на којој површини и како дубоко треба копати; да ли има у околини довољно радне снаге; колика је уобичајена надница; где би научници могли становати.

8. Опште примедбе: Удаљеност од оближњег другог налазишта из истог доба. Опис предмета, који су прије овде нађени и код кога се налазе. Народна предавања о томе месту и слично.

Догодиће се каткада, ако и ретко, да се на местима са карактеристичним називом или где се по причању сељака својевремено пронашла какова старина на површини земље, не може баш ништа опазити. То ће се догодити особито код остава новца, које су обично закопане подаље од насеља. У том случају треба само тачно фиксирати место, па и негативне резултате претраживања унети у бележник.

Аматеру, који још није практикује под надзором признатих стручњака код већих археолошких ископавања, саве-

тујемо, да се никако не упушта у ископавања на своју руку. Научни резултат археолошких ископавања није толико зависан од нађених предмета, колико од забележавања стотине опажања које може чинити само стручњак са дугом праксом. Ако аматер жели да врши ископавања о свом трошку, нека о томе претходно извести стручњака и сачека његово стручно мишљење и долазак на терен. Таквим жељама аматера археолози ће се, у границама могућности, увек радо одазвати.

Аматеру, који жели интензивније да ради на пољу археологије препоручујемо, да се прикључи једној од наших археолошких експедиција, које сваке године у свим крајевима наше земље врше ископавања. Ту ће стећи практичног знања, које ће му код теренског рада бити од велике користи.

По повратку са терена, прикупљени материјал мора се очистити. То се чини најбоље млаком водом и оштром четком. Никада се не сме употребљавати киселина. То важи нарочито за старе парице. Патина — зелена рђа — на њима гарантује нам да су заиста старе. Ако се она скине, парице губе велики део своје нумизматичке вредности јер има у оптицају много вешто израђених фалсификата. Такви дакако немају патину, за чије стварање треба неколико стотина година. Очишћене предмете, треба, одвојено по налазиштим, у пакету предати оближњој општинској управи или школи, која ће их званичним путем доставити Просветном одељењу Банске управе, а ово надлежном музеју. Уз пошиљку треба слати опширан извештај о налазу, који мора да садржи горе наведене податке, и то у два примерка, од којих ће један остати код Банске управе, а други ће се доставити музеју.

Ако налазач жели да сакупљене предмете задржи за себе и да уреди властиту збирку, треба да их уведе у инвентар из којег ће се увек моћи видети, када, где и под којим околностима је сваки предмет нађен. Бројке на предметима пишу се тушем или белом гуаш - бојом и фиксирају шелаком, раствореним у алкохолу. Збирка без инвентара нема никакве научне вредности. Уз инвентар спада дневник налаза са свима горе траженим подацима. Извештај Банској управи треба да у том случају садржи и цртеже бар најважнијих предмета.

Да би се резултати истраживачког рада наших аматера учинили приступачним научницима и широким крговима љубитеља старина, потребно је публицирати их у стручним ревијама. Тек публикацијом добијају налази свој прави и трајни значај. Стога ће Моравски Археолошки Гласник увек радо примата извештаје о ново пронађеним старинама и налазиштима и публицирати их у изводу под именом налазача.

Неколико археолошких налазишта у Срему

На дан 11 и 12 септембра 1935 год. предузео сам у друштву г. Милана Арсенића, дипл. фил. из Гргетега екскурзији кроз атар општина Нерадин, Крушедол и Прњавор у сврху систематског претраживања терена ради проналажења археолошких налазишта.

Претражили смо долину и оба њена руба који воде од Гргетега ка југу све до села Шатринаца. Онда потез од салаша Банковци до салаша Максимовца и долину Зоваљ од бунара испод Максимовца до извора потока. Оданде кренули смо у село Крушедол и преко Прњавора вратили се у Гргетег.

Установили и прегледали смо следећа археолошка налазишта :

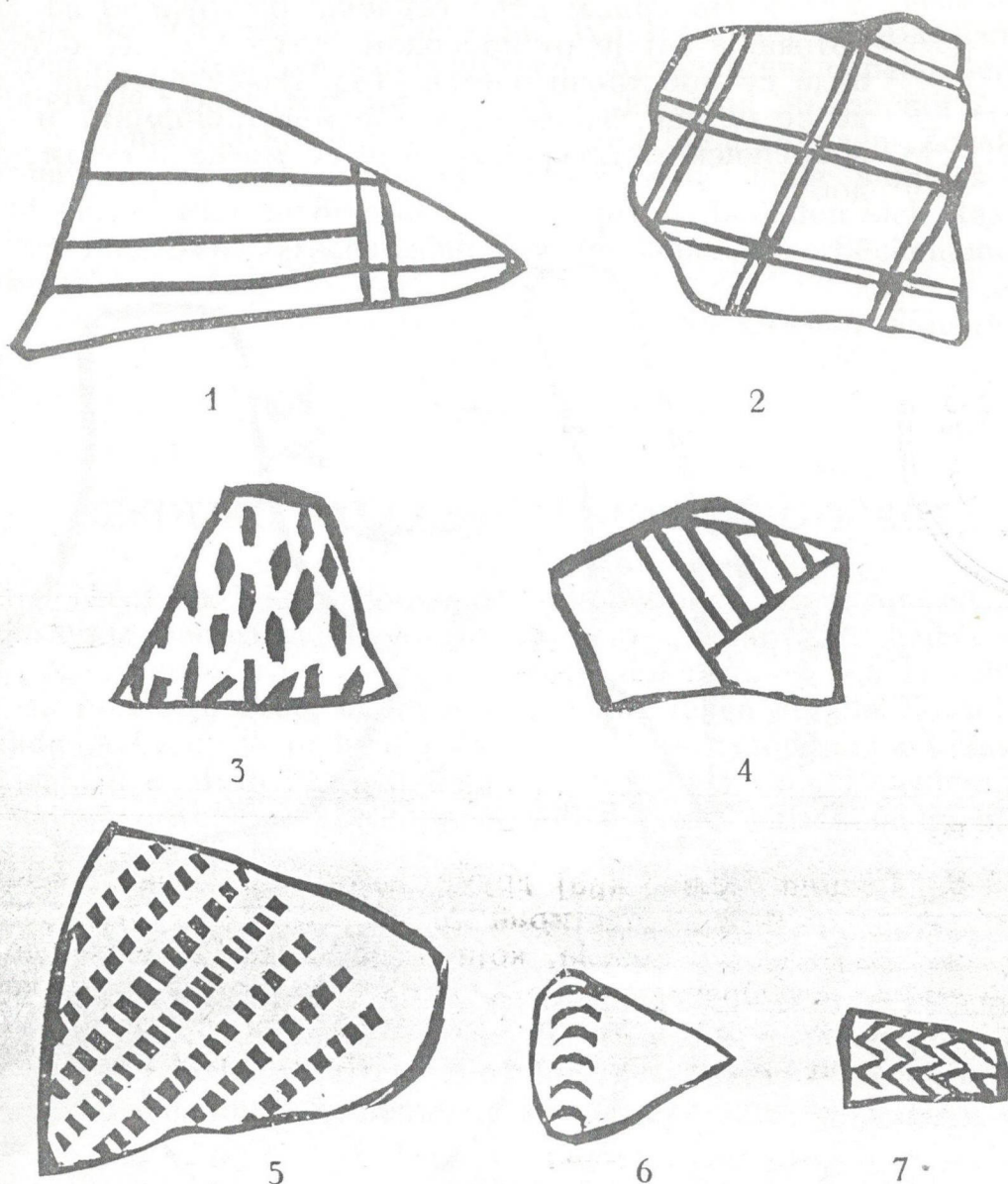
1. „Савина чесма“ крај друма Крушедол – Ириг. Ту је 1931 год. пронађен и каптиран римски водовод. Виде се трагови сонда од тога посла, којима је вода доведена до модерне чесме. Других трагова нема. По положају сонда види се, да је водовод долазио из долине „Љубевац“ а по правцу долине могао је служити само за град Басијану код Петроваца.

2. На њиви Александра Мандића из Нерадина с леве стране потока на благој падини око 2 км. јужно од друма опазили смо неколико римских цигаља. Сопственик изјављује, да је зимус приликом регулисања њиве нашао зид, којег је до темеља извадио.

3. „Банковци“ преиспоријска станица.

На падини испод салаша манастира Гргетега, на месту где је за стару циглану вађена земља а на садашњој торини, виде се окомите стене леса до дубине од 3 м. Све унаоколо торине а нарочито на њеном северном делу виде се културни слојеви до дубине од 2.50 м. са много хрбина од земљаних посуда.

Извадили смо већи број и на онима из горњег слоја, до 1 м. испод површине нашли утиснуте и урезане шаре.

У дубини од 2 м. има много грубог материјала. Ту смо нашли делове лонца са две ручке и отвореним ободом и део земљане кашике.

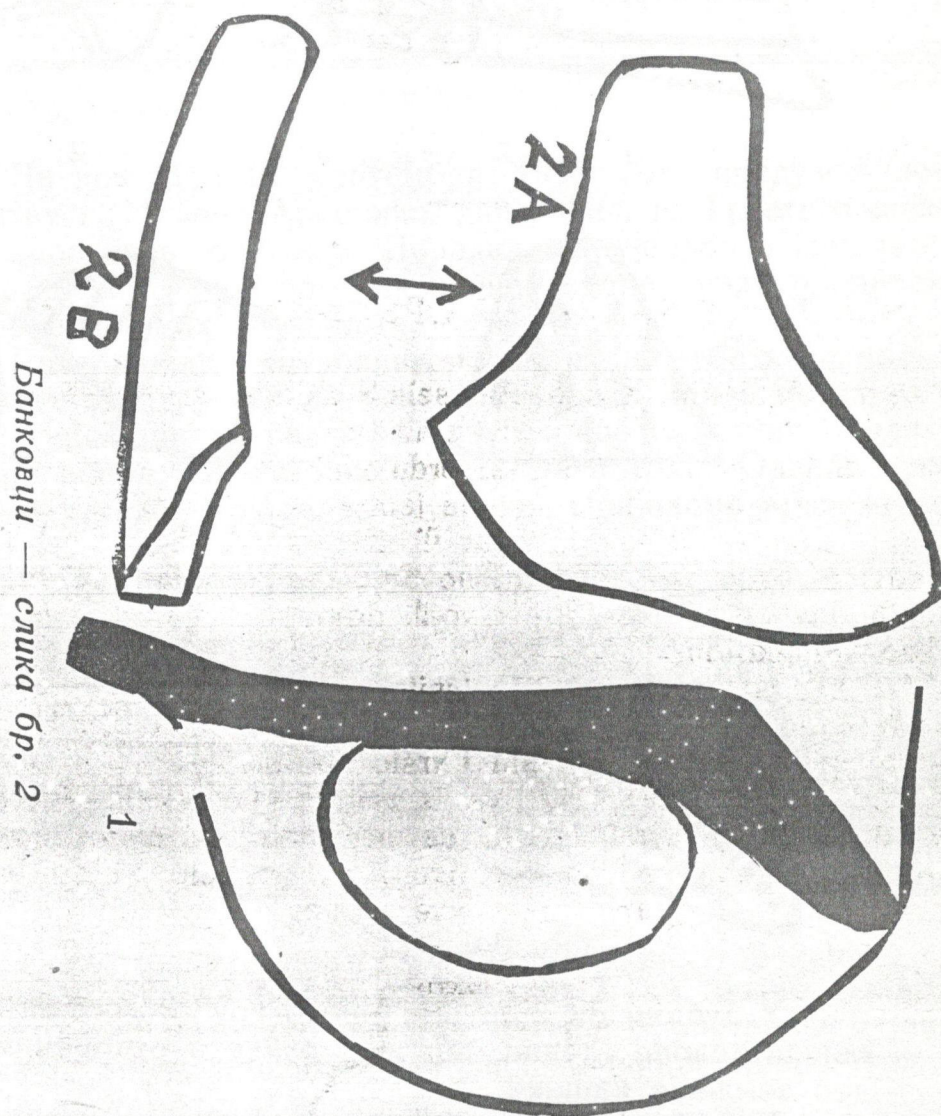
У 2.50 м. дубине има јак слој пепела а над њим комаде печене кућне иловаче. Има и нешто кости и шкољака. Кремена нисмо нашли. Терен је својина манастира Гргетега и подесан је за вршење ископавања.

4. „Зоваљ“ преисторијска станица.

На обронцима долине источно од салаша Максимовца а западно од бунара а у његовој непосредној близини, по-

купили смо неколико некарактеристичних руком рађених хрбина без шара. Потребно је вршити сондажу.

5. На првом рџу северно од бунара на левој обали потока, а тај је рт прекопом раздељен од осталог платоа, види се пространа плитка јама. Изван прекопа у њивама виде се остаци зграде — цигле малог формата и креч. — Из површинског материјала није се могао извести закључак о добу.

6. „Град“ у селу Крушедолу изнад старог гробља. На стрмом брежуљку, без малтера. Може бити турска кула.

7. На сшаром гробљу у Крушедолу опазили смо одломак великог стуба од камена, сигурно римског.

Адам Оршић Слсвешић
Ниш

R É S U M É

Anlässlich einer Terrainbegehung in den Gemeinden Neradin, Krušedol und Prnjavor, Bezirk Irig in Syrmien wurde die Stelle besucht, wo die römische Wasserleitung für Bassianis (Sremski Petrovci) einen modernen Strassenbrunnen speist. Beim Meierhofe „Bankovci“ wurde eine neolithische Station mit 2.50 m. Schichtenmächtigkeit festgestellt und beim Brunnen „Zovalj“ prähistorische Scherben ungewisser Zeitstellung aufgefunden. Auf einem Plateauvorsprung nahe davon befinden sich Reste einer kleineren Verschanzung, bei der keine Oberflächenfunde gemacht wurden.

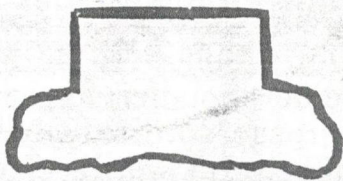
*Adam Orssich Slavetich
Niš*

NEKOLIKO NALAZA U OPŠTINI SUBOTIČKOJ

Na 2 do 3 km. istočno od sela Subotice, sreza resavskog, Moravske banovine, u potezu zvanom „Branovac“, nalazi se mesto zvano „Grop“. Tu se na brdu vidi neko veliko kamenje a na podnožju brda, do puta ima jedna velika mogila. Narodna tradicija kaže, da je tu bio dvor ili manastir podignut od Vuka Brankovića. Brdo se je delimično odronilo a seljaci su mnogo kamenja odvukli za izgradnju svojih domova i služi im to mesto kao kamenolom.

Da bi ovo mesto поближе испитао, изашао сам 14 новембра 1934 год. у друштву сеоског кмета Богдана Туркића са неколико сељака на лице места и вршио сондаже.

Под врхом брда вирило је из земље 12 великих камена. При ископавању показало се је, да су тесани са једне, две или три стране. Кamenje је дугачко око 1 м., дебело 30 см. а високо 50 см. Има и каменја овакве форме:

Taj kamen teži nekoliko stotina kilograma. Jedan starac mi je pričao, da je ranije video, da su to bile stepenice, užlebljene i malterom vezane.

Mogila ima promer od oko 70 m. a visoka je 3 do 4 m. Vrh joj je ravan. Obrasla je slabom travom. Kod istraživanja postupio sam na sledeći način: Na vrhu mogile, od sredine do

južne strane, olvorio sam sondu, dugu 7 m. a široku 1 m. Prvo je odstranjen humus, kojega je bilo svega 3—5 cm. Onda je kopano u slojevima od jednog ašova t.j. 25 cm. debljine. U dubini prvog ašova nađeno je i spremljeno u posebnu vrećicu sve što je pronađeno (nekoliko parčića od skorašnjeg crepa i porcelana.) Iz dubine drugog ašova sakupljeno je nekoliko velikih gvozdених екsера, кости и слично.

U dubini od 70 cm, baš u sredini mogile, naišli smo na kostur. On leži u ispruženom stavu, glava mu je na zapadnoj a noge na istočnoj strani a ruke su ukrštene preko grudi, desna ruka poviše leve. Kostі su bile sasvim trule. Zubi su odlično sačuvani a desni kutnjaci fale. Od sanduka nema traga. Kraj najpažljivijeg traženja nisam našao kraj kostura nijedan predmet.

Da nebi nestručnim kopanjem učinio kakovu štetu, obustavio sam dalji rad a o mojim opažanjima izvestio Kr. Bansku Upravu u Nišu i dostavio joj iskopane predmete. I ako sam svojevremeno sarađivao na iskopavanjima Sarajevskog muzeja ipak sam mišljenja da za takove radove treba naročita stručna sprema.

Dostavio sam Banskoj upravi i jednu plosnatu neprobušenu sekiru od zelenog uglačanog kamena koju je pred osam godina našao u svome vinogradu Vojin Prvulović, zemljoradnik iz Subotice. Da bi ustanovio, da li se na tome mestu nalazi preistorijska stanica, iskopao sam jednu sondu dužine 3 m. i širine 1 m. Ta sonda naišla je u dubini od 80 cm. na čisti pesak a u izbačenoj zemlji nije nađeno ništa. Očito je, da je ova sekirica dospela slučajno ovamo od nekog neolitskog naselja, koje se je moralo nalaziti u okolini i za kojim ću tragati.

Sokolska četa u Subotici izjavila je pripravnost da kod iskopavanja od strane stručnjaka dobrovoljno sudeluje.

Mijo Dugonjić
učitelj u Subotici

Einige Funde in der Gemeinde Subotica

Beim Dorfe Subotica, Bezirk Resava, Moravska banovina, wurden bei einer Sondierung am Orte Branovac auf dem Gipfel des Hügels grosse sorgfältig behauene Steinblöcke gefunden.

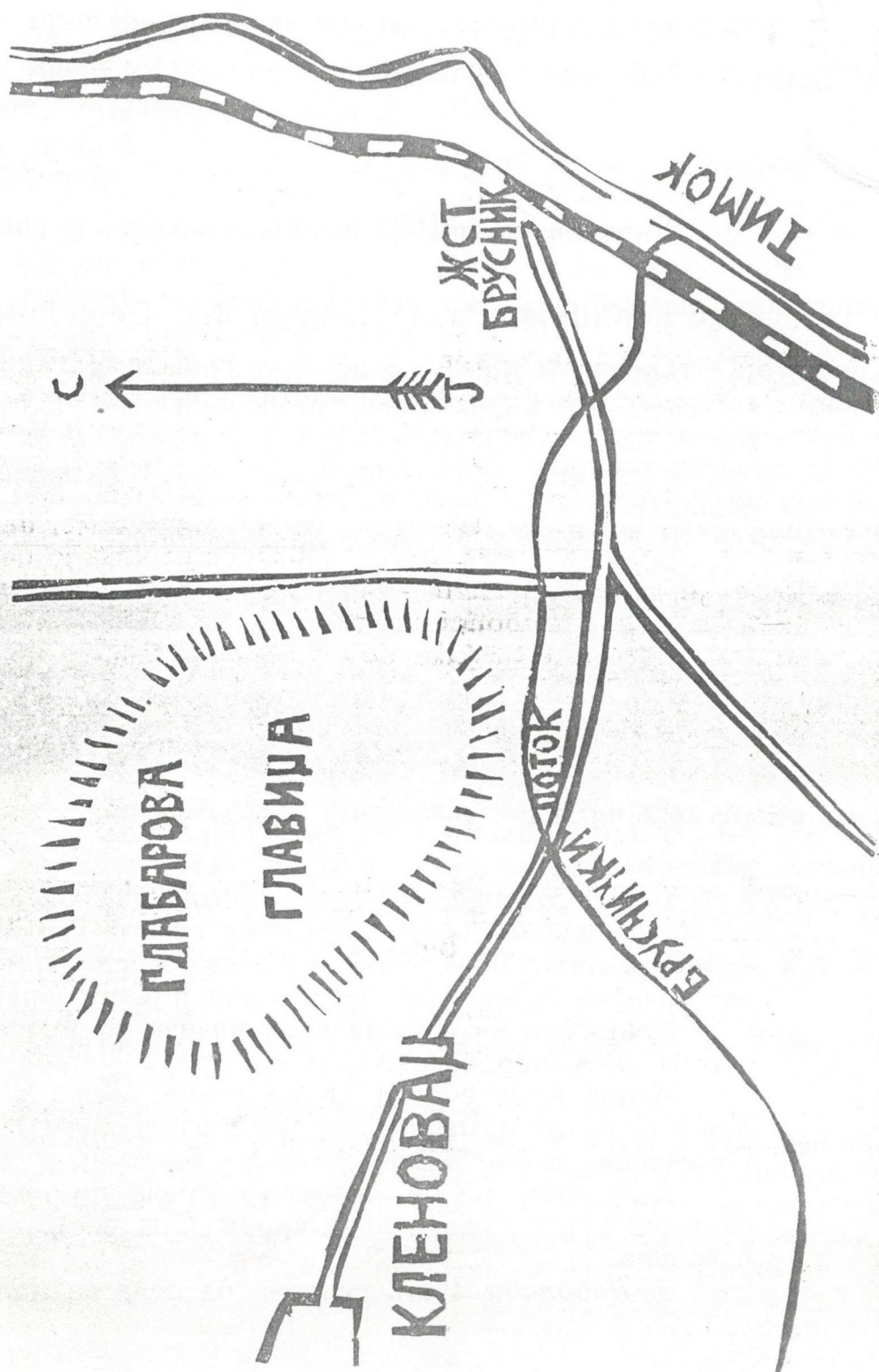
Im sumfigen Tal wurde eine Mogila angegraben, die bei 3—4 m. Höhe einen Durchmesser von 70 m. hat, und in deren Mitte in 70 cm. Tiefe ein Skelettgrab ohne Beigaben gefunden wurde.

In einem Weinberg kam ein Schuleistenkeil zu Tage. Eine dort angelegte Sonde ergab keine Resultate.

Mijo Dugonjić
Lehrer

NEOLITSKO NASELJE U OPŠTINI KLENOVAC

Na osnovu naređenja Kr. Banske uprave sakupili smo na mestu zvanom „Glabarova Glavica“ u ataru opštine Klenovac, sreza krajinskog, sledeće predmete i dostavili je Prosvetnom.

odelenju: jednu ovalnu šolju bez drške, dva vretena i nekoliko hrbina od zemljanih sudova sa urezanim šarama.

Ovi predmeti sakupljeni su sa površine zemlje u vinogradima Živojina Antonijevića i suseda.

Ovo nalazište leži oko 1.5 km. istočno od sela a od Timoka i željezničke stanice je udaljeno oko 1 km. Ono čini jednu visoravan sa lepim vidikom. Cela površina se obrađuje i većim delom je zasađena vinovom lozom. Svuda se nalazi mnogo crepića a prilikom obrade zemljišta pokazuju se sve novi.

Alimpije Bogdanović,
učitelj.

Blagoje Milenović,
delovođa opštine

Primedba uredništva: Neolitsko naselje. U Niškom muzeju.

Eine neolithische Ansiedlung in der Gemeinde Klenovac

Auf dem Hügel Glabarova Glavica auf halbem Wege zwischen der Bahnstation Brusnik und dem Dorfe Klenovac, Bezirk Krajina, Moravska banovina, wurden neolithische Schalen, Spinnwirtel und Topfscherben mit Strichmusterverzierung gefunden.

Alimpije Bogdanović, Lehrer

Blagoje Milenović, Gemeindebeamter.

Кратки извештаји

У срезу Заглавском, бан. Моравска, посетио сам следећа места и на њима приметио остатке старих насеља:

1. *Стогазовци*. 400 м. северозападно од села на брду зв. Кула виде се зидине и темељи старог града. Испод тог брда у равници виде се темељи неких зграда. Тамо сам нашао две бакарне парице цара Јустинијана и једну царице Криспине.

Крај села на путу за Кулу налази се једна пећина дуга око 11 м. а широка око 7 м.

Испод Куле у реци Зубетиначкој лежи у песку једна римска ара са натписом. За њу знаде Јеврем Милошевић из Стогазовца и председник општине Валевац.

2. *Кожељ*. 1.5 км. северно од села има на брду рушевина, из којих сељаци ваде камен. Они често налазе парице и гривне.

3. *Дебелица*. 1 км. северно од села на месту зв. Батеј

стоје два камена крста са натписом. Код сељака видео сам сребрни денар Трајана и Антонина, једну римску фибулу и један жарач.

4. *Балинац*. Јеврем Живановић земљорадник причао ми је, да је пре много година нашао ђуп са парицама.

5. *Трговиште*. 2 км. југоисточно од села на месту зв. Бараница виде се рушевине и темељи града, за којег народ прича, да су то дворови „цара Барана“.

Бранко Д. Илић, Књажевац

Reste römischer und Byzantinischer Befestigungen im Bezirke Zaglavak, Moravska Banovina.

Branko Ilić, Knjaževac

Путујући по срезу Ражањском, бан. Моравске пронашао сам следећа археолошка налазишта:

1. „Друговац“ у атару општине Рујиште. На површини земље близу извора има много фрагмената грнчарије и много кремена. Прикупио сам десетину комада кремених ножева и предао Нишком музеју. Око 100 м. удаљено од извора ископао је Благоје Јовановић, земљорадник, једну урну у којој је било огорелих коштица и пепела али не знајући вредност налаза, разбио је.

2. у селу Мађије, општ. Браљина у воћњаку Микаила Стајковића нашли су две урне које су одмах разбили.

3. у селу Мађере близу садашњег гробља, на месту зв. Гробљиште прикупио је учитељ тог села више комада старог новца и једну малу бронзану вазу у виду клепетуше са алчицом.

Драгољуб М. Марковић, индустријалац — Ражањ.

Prähistorische und römische Funde im Bezirke Ražanj, Moravska Banovina.

Dragoljub M. Marković, Industrieller — Ražanj.

На дан 8-X-1935 год. копали смо на месту зв. Брдашица, општ. Војка бан. Дунавска и пронашли четири костура којима су поред главе били крчази односно ђупови а ниже њих налази се коњски костур. По свему судећи биће то могила. Тамо се налазе још два узвишења за која мислимо да су

такође могице. Костури су нашом пажњом веома брижљиво ископани и налазе се у целости. У гробу смо нашли неки бакарни предмет са шарама.

*Зековић Р. Бошко и Хаџић Р. Богољуб
учишељи — Војка.*

Hügelgrab mit vier menschlichen und einem Pferdeskelett mit bronsezeitlichen Beigaben beim Dorfe Vojka, Syrmien.

Zeković Boško und Hadžić Bogoljub, Ortslehrer.

За наше нумизматичаре

Изашао је из штампе други број часописа „Нумизматичар“ чији је издавач наш познати стручњак Др. Јозе Петровић, кустос музеја Кнеза Павла у Београду. Часопис је богато опремљен и доноси велики број интересантних чланака из свих грана нумизматике. То је први чисто нумизматички часопис на нашем језику и већ зато заслужује нашу нарочиту пажњу.

Особита пажња посвећена је новцу наших средовековних владара и великаша о чијим смо се новцима могли обавестити досада само из редких и великим делом застарелих публикација.

Препоручујемо најтоплије свима аматерима, да набаве тај број чија је цена 30 динара.

Поруџбине и новац треба слати на адресу издавача, Београд, Пошт. Прегр. 209 или на редакцији овога листа, Ниш, Јеронимова 22.

СТРУЧНА БИБЛИОТЕКА
НАРОДНИ МУЗЕЈ „НИШ“